

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.4.22>

К. М. П'ЯВКА

*викладач акордеону кафедри теорії, методики музичної освіти та інструментальної підготовки,
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: kpyavka@lpc.ukr.education
<https://orcid.org/0000-0003-3011-6015>*

Б. Б. КОЦЮРБА

*викладач циклової комісії викладачів народних інструментів,
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: bko@lpc.ukr.education
<https://orcid.org/0000-0003-4210-0248>*

І. М. П'ЯВКА

*викладач циклової комісії викладачів народних інструментів,
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна
Електронна пошта: ipyavka@lpc.ukr.education
<https://orcid.org/0000-0003-3011-6015>*

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІМПРОВІЗАЦІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Вміння грати на слух, добре читати з листа, транспонувати та імпровізувати є запорукою успіху музиканта. Вочевидь, на сьогодні цінним є той виконавець, який не просто добре виконує та інтерпретує найкращі зразки світової класики, але вміє легко і вільно самовиражатися на сцені мовою музики, тобто імпровізувати. Пошук нових прогресивних технологій навчання у сфері музично-педагогічної освіти, що відбувається на тлі реформування вищої школи України зумовлено потребою формування фахівця якісно нової формації, який здатний передбачати зміни і своєчасно реагувати на них на високому професійному рівні. Йдеться, насамперед, про формування в майбутнього вчителя музики імпровізаційної майстерності, що дозволяє забезпечити його професійну мобільність та конкурентоспроможність.

Імпровізацію прийнято розглядати як невід'ємний компонент творчого процесу, що виникає безпосередньо у процесі творчої діяльності, а також її результат і засіб удосконалення. Найбільшого поширення імпровізація й експромт як вид імпровізації набули у художній творчості як об'єктивно необхідний елемент професійної діяльності у сфері мистецтва.

Звісно, не завжди і не у кожному музичному творі виконавець повинен імпровізувати, проте така навичка є вкрай необхідною в разі виконання джазових творів, а також тих, що пов'язані з народнопісенними витоками. Основу навчання імпровізації становить вивчення ритмічних моделей, притаманних різним музичним стильовим напрямом, засобів побудови мелодики, мотивного розвитку та застосування певних ладів. Також обов'язковим є опанування знань про фактурні особливості, що відповідають різним стилям. Завданнями новітніх освітньо-професійних програм є створення навчальних комплексів, які структурно нагадують трикутник або піраміду, в основі якої – комплекс дисциплін музично-теоретичного спрямування, далі – спеціальні фахові дисципліни і вершина – практична підготовка. Взаємодія означених комплексів освітніх компонентів сприятиме розвитку музичного мислення, творчої фантазії, емоційної розкутості, а, головне, – зміцнює комунікативний аспект освітнього процесу.

Ключові слова: імпровізація, музично-творчі здібності, імпровізаційні уміння, інструментальне мистецтво.

Поставлення проблеми. Сучасна музична освіта прагне знайти чіткі параметри співвідношення традиційних та інноваційних підходів до навчання, що максимально сприяють

творчому розкриттю особистості та створюють умови психологічного та емоційного комфорту майбутніх фахівців. Трансформаційні процеси, зокрема, акцентуація освіти на практичній та самостійній підготовці музикантів у закладах освіти мистецького напрямку дали поштовх для визначення змісту освітніх програм з музично-теоретичної та практичної фахової підготовки студентів. Завданнями новітніх освітньо-професійних програм є створення навчальних комплексів, які структурно нагадують трикутник або піраміду, в основі якої – комплекс дисциплін музично-теоретичного спрямування, далі – спеціальні фахові дисципліни і вершина – практична підготовка. Взаємодія означених комплексів освітніх компонентів сприятиме розвитку музичного мислення, творчої фантазії, емоційної розкритості, а, головне, – зміцнює комунікативний аспект освітнього процесу. Ефективність впровадження, будь-якої моделі навчання, залежить від низки факторів – мотивації, системи цінностей, культурного контексту, адже сутність процесу навчання – формування особистості, забезпечення умов для розвитку духовних сил студента, його соціалізація, розширення музично-виконавського досвіду, оволодіння культурними моделями в особистісному становленні. Пошук нових прогресивних технологій навчання у сфері музично-педагогічної освіти, що відбувається на тлі реформування вищої школи України зумовлено потребою формування фахівця якісно нової формації, який здатний передбачати зміни і своєчасно реагувати на них на високому професійному рівні. Йдеться, насамперед, про формування в майбутнього вчителя музики імпровізаційної майстерності, що дозволяє забезпечити його професійну мобільність та конкурентоспроможність. Завдяки поширенню форм вільного музикування, популяризації різноманітних естрадно-джазових жанрів та стилів, необхідним стало формування в музиканта нової техніки – імпровізаційної. В її основі – такі навички, як: гра на слух, здатність до вправної модуляції чи транспонування, вміння зіграти будь-яку музичну думку експромтом тощо. Таким чином, навички імпровізації є невід’ємним атрибутом творчості музиканта, що свідчить про його рівень професіоналізму і майстерності.

Мета статті – окреслити теоретичні та методичні особливості формування імпровізаційних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва.

Аналіз попередніх досліджень. Мистецтво імпровізації обґрунтовано у фундаментальних педагогічних та психологічних дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених (Є. Барбан, Н. Корихалова, В. Медушевський, В. Москаленко, Є. Назайкінський та ін.), а також у методичній та творчій діяльності провідних майстрів-виконавців й композиторів (І. Бриль, В. Симоненко, Ю. Панас’є, У. Сарджент, М. Скорик, Ч. Корія, Дж. Ширінг, В. Пацера, І. Закус, Н. Лебедева, Р. Іванов та ін.). У вітчизняній науковій літературі розглядається проблема педагогічної імпровізації, зокрема у дослідженнях О. Башкір, О. Олексюк. Особливу увагу вчені приділяють імпровізації в джазі («Лексикон джаза» В. Симоненка, «Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез» В. Тормахової, «Джазінг як форма взаємодії академічного та «третього» пластів у джазі» О. Воропаєвої, «Школа джазової імпровізації» Ю. Маркіна, «Українські джазові стандарти» І. Закуса та інші). Психологічні засади формування умінь та навичок імпровізації у майбутніх учителів музичного мистецтва висвітлено у працях А. Брушлінського, Л. Бочкарьова, Є. Ільїна, О. Леонтєва, Є. Назайкінського, В. Петрушина, С. Рубінштейна, Б. Тєплова та ін. Для розв’язання окресленої проблеми важливе значення мали основні положення з питань інструментального виконавства і музичного навчання (О. Алексєєв, Б. Асаф’єв, Л. Баренбойм, А. Бірмак, Л. Гінсбург, Й. Гофман, Н. Голубовська, М. Давидов, Г. Коган, К. Мартінсен, Г. Нейгауз, Л. Ніколаєв, С. Савшинський та ін.); з теорії музичного виховання (Є. Тімакін, Г. Шатковський, А. Шмідт-Шкловська, А. Яфальян та ін.), а також теоретико-методичні дослідження з питань педагогіки мистецтва (Н. Гузій, Н. Гуральник, А. Козир, О. Комаровська, О. Михайличенко, О. Олексюк, О. Отич, Г. Падалка, О. Реброва, О. Рудницька, О. Щолокова, О. Хижна, Д. Юник та ін.). Упродовж останніх десятиліть можна спостерігати появу значної кількості наукових досліджень, дотичних до окресленої проблеми, а саме: навчання джазової імпровізації (І. Бриль, Д. Бейлі,

Е. Кунін, Д. Лівшиць, О. Маклігін, О. Павленко, К. Шпаковська, В. Шулін та ін.); теорії імпровізації (О. Баташев, Ю. Кінус, Л. Мун, С. Мальцев та ін.); виховання засобами імпровізації (Е. Брилін, Н. Гродзенська, Т. Дмитрієва, К. Шпаковська, В. Шацька, В. Усачьова та ін.). Однак, питання формування умінь та навичок імпровізації у майбутніх учителів музичного мистецтва залишаються недостатньо вивченими. Існуючі праці розкривають лише окремі аспекти зазначеної проблематики, які стосуються переважно джазової імпровізації, її виховних можливостей і впливу на особистість музиканта, в той час як змістова та практична складова окреслені лише частково.

Результати та дискусії. Серед здібностей та умінь у різних видах музичної діяльності особливе місце займають музично-творчі здібності. До них належать: інтерпретація, імпровізація та створення музики. Ці здібності безпосередньо пов'язані з усіма видами здібностей у музично-педагогічній діяльності майбутнього вчителя, а саме: виконавськими; уміннями словесного пояснення; уміннями коригувати виконання відповідно до особливостей аудиторії, що сприймає; поєднання художнього виконання із бесідою. Найбільш складним із зазначених музично-творчих здібностей є імпровізація. Імпровізація – найбільш жива й активна форма музикування. Навчання імпровізації в середній і вищій ланці професійного музичного навчання є непростим завданням і пов'язано з низкою методичних і практичних труднощів.

Термін «імпровізація», тобто «миттєве або спонтанне створення художнього твору безпосередньо в момент його виконання» [Колосовська] містить протиставлення тривалій і кропіткій роботі з його опрацювання і художнього удосконалення. Імпровізацію визначають звичайно як «мистецтво мислити і виконувати музику одночасно» [Стецюк]. Імпровізацію прийнято розглядати як невід'ємний компонент творчого процесу, що виникає безпосередньо у процесі творчої діяльності, а також її результат і засіб удосконалення. Найбільшого поширення імпровізація й експромт як вид імпровізації набули у художній творчості як об'єктивно необхідний елемент професійної діяльності у сфері мистецтва. Імпровізація в будь-якому виді художньої творчості є засобом досягнення

більшої глибини, емоційності, експресивності вираження в певній діяльності, інтуїтивного втілення виконавцем індивідуально-своєрідного розуміння того чи іншого жанру.

Імпровізаційне начало було притаманне першим формам музикування, які мали синкретичний характер. Імпровізація стала основою джазу, одного з провідних напрямів естрадної культури ХХ–ХХІ ст. Також імпровізація виступає важливим компонентом сучасних композиторських технік, які мають авангардний характер. І, власне, музичний твір, який має часову природу, поєднує у собі елементи свободи, імпровізації тощо. Саме тому опанування імпровізаційних навичок є надзвичайно необхідним для здобувачів освіти мистецького спрямування, які навчаються за фаховим напрямом.

На сучасному етапі розвитку музичного мистецтва серед молодих виконавців все більшої популярності набуває сфера вільного інструментального музикування. Вміння грати на слух, добре читати з листа, транспонувати та імпровізувати є запорукою успіху музиканта. Вочевидь, на сьогодні цінним є той виконавець, який не просто добре виконує та інтерпретує найкращі зразки світової класики, але вміє легко і вільно самовиражатися на сцені мовою музики, тобто імпровізувати. У звичайному буденному житті людина повсякчас стикається з імпровізацією, але не надає їй нагального значення. Кожна мить людського життя не обходиться без імпровізації і несе в собі момент творчості навіть тоді, коли це частина заздалегідь продуманого плану. Імпровізація як універсальне явище, проявляється у різних сферах життя, тому її сутність і особливості досліджують у різних науках, у тому числі у філософії, психології та педагогіці, мистецтвознавстві.

Етимологія терміну «імпровізація» походить від французького (*improvisation*), італійського (*improvvisazione*) та латинського (*improvises*), що означає непередбачуваний, і вказує на раптовість, як на головну ознаку процесу імпровізації [Денисюк].

Мистецтво музичної імпровізації бере свій початок із усної народної творчості: пісні та інструментальні мелодії передавалися наступним поколінням із вуст в уста та напам'ять. Це сприяло появі низки елементів імпровізації під

час їх виконання. Тому й недивно, що, наприклад, одну й ту ж саму старовинну народну пісню можна було почути в різних варіаціях, а інструментальні мелодії виконувалися кожна на свій лад. Явище імпровізації набуло широкого розповсюдження значно пізніше – у часи середньовіччя. Спочатку імпровізування використовувалося у вокальній культовій музиці, тому, що, перш за все, форма її записування була приблизною, неповною (невми, крюки), і виконавці змушені були часто імпровізувати. Згодом, в епоху Відродження, більш високого художнього рівня набуло мистецтво імпровізації композиторів і виконавців. З розвитком інструментальної сольної музики, особливо для клавішних інструментів, імпровізація поступово «переросла» у створення окремих музичних п'єс. Поглиблення музичного змісту, ускладнення його форм у XVIII–XIX ст. вимагали від композиторів точного запису музичних текстів. Тож з кінця XVIII ст. виконавська імпровізація почала поступатися місцем нотному запису, але водночас відбувалося її «відшліфовування». У першій половині XIX ст. набули поширення такі форми імпровізації: вільне фантазування, імпровізація на певну задану тему. Найчастіше віртуози-інструменталісти демонстрували імпровізаційні номери на завершення концертних програм. Вважалося, що музична імпровізація є необхідною професійною навичкою виконавця, а з XX ст. до неї також почали ставитися й як до важливого засобу розвитку творчих здібностей дітей під час отримання музичної освіти. Незважаючи на означену етимологію поняття, імпровізація у різних видах діяльності відрізняється одна від одної. Така відмінність зумовлена особливостями, специфікою різних сфер діяльності та умовами їх реалізації.

«Імпровізація була поширена за часів великих композиторів: Й. Баха, Г. Генделя, В. Моцарта, Ф. Шопена та інших (у своїх творах вони мали цілі розділи для імпровізування, які проявлялись у каденціях чи прелюдіях)» [Коловська, 130]. У філософії імпровізація проявляється у вмінні миттєво реагувати на навколишні події; у психології – виражає несвідомий пошук асоціативної домінанти і миттєвість відгуку на неї (через прояв інтуїції, креативності мислення); у педагогіці – здатності швидкого знаходження педагогом необхідного рішення;

у мистецтві – творчою самореалізацією митця. Вперше імпровізація стала предметом вивчення філософією і протягом віків її розуміння пройшло суттєву сутнісно-культурну еволюцію. Так, первинні натяки щодо явища імпровізації ми знаходимо у працях і висловлюваннях античних мислителів (Діоген, Фалес, Епікур, Платон, Арістотель), які визнавали її атрибутом повсякденного життя, що дозволяє людині миттєво реагувати на навколишні події. У філософії античності простежується імпліцитно-практичний підхід до осмислення імпровізації, де імпровізаційність виступає загальною характеристикою античного дискурсу. Тому, перш за все, великі мислителі цього періоду вбачали її основою ораторської майстерності і підкреслювали зв'язок не підготовленої заздалегідь промови з встановленням істини [Реброва].

Саме у музичній діяльності однією із найважливіших проблем є формування у майбутніх учителів музики навичок музичної імпровізації. Знання та уміння імпровізації створюють зовсім інше відношення до виконуваних творів, значно зменшується час, необхідний для розучування нотного матеріалу, збільшується впевненість у собі на сцені, зростає творча ініціатива виконавця. Навички імпровізації дають можливість виконавцеві оволодіти швидкою реактивністю музичного мислення, адаптивністю до виконавських умов, стресостійкістю. Оволодівши навичками імпровізації, процес виконання музичних творів набуває рис справжньої творчості і свободи. У процесі виконання музикант мислить готовими звуками, пасажами, формами і стилем. Усі вони викладені на нотному папері, добре знайомі, закріплені і знаходяться у його голові. Така музична гра доведена до повного автоматизму, де час від часу включається свідомість. Це означає, що музикант у процесі виконання вивченої п'єси перестає активно мислити. Адже він давно завчив (на рівні автоматизму), куди потрібно перенести руку в конкретний момент і після чого зіграти той чи інший звук. Тому, виконавцеві варто на хоча б момент відволіктися від гри, як стається найгірше – виконавський процес втрачає свою цілісність: він переривається або взагалі зупиняється. Не рідко в таких випадках музикант не може активно включитися і продовжити виконання

твору, його мисленнєві процеси не одразу можуть активізуватися. Можливо, частково, саме через обмеженість в активному діянні (через мислення) виконавець не має успіху на сцені. Музично-виконавська діяльність має свою специфіку і особливості. Специфічність умов музично-виконавської діяльності виражається у необхідності виступів на публіці і публічного оцінювання, що для більшості музикантів є фактором емоційного і фізіологічного напруження. Успішна концертна діяльність великою мірою залежить від уміння регулювати свої емоційні стани та поведінку. Особливо цінною стає здатність регуляції у процесі виконання, яка не рідко виражається у можливості діяти раптово, швидко, оперативно. Уміння швидко зреагувати на непередбачувані, не рідко стресові обставини і привести до порядку свій психоемоційний стан, а також здатність врегулювати сам виконавський процес у широкому сенсі виражається як вміння саморегуляція музиканта, яка реалізується через вміння імпровізаційно діяти. Так чи інакше, але з потребою імпровізаційно діяти зустрічається у своїй діяльності кожен виконавець. Під імпровізаційною дією ми розуміємо здатність до саморегуляції виконавського процесу і власних психоемоційних станів на сцені. Бувають випадки, коли музикант виконуючи музичний твір раптово забуває нотний текст чи випадково «злітає з клавіш» і губиться на сцені. Часто якісь внутрішні переживання чи стреси, емоційні ситуації, заміна музичного інструменту (на якому він ні

разу не грав до цього) породжують у грі великі негаразди, що негативно впливають на кінцевий результат виступу. Однак, музикант, який здатний швидко оцінити подібну ситуацію, миттєво зреагувати і обрати конкретний план дій на врегулювання ситуації, дає можливість сказати, що у нього високий рівень саморегуляції і діяв він імпровізаційно.

Звісно, не завжди і не у кожному музичному творі виконавець повинен імпровізувати, проте така навичка є вкрай необхідною в разі виконання джазових творів, а також тих, що пов'язані з народнопісенними витоками. Основу навчання імпровізації становить вивчення ритмічних моделей, притаманних різним музичним стильовим напрямом, засобів побудови мелодики, мотивного розвитку та застосування певних ладів. Також обов'язковим є опанування знань про фактурні особливості, що відповідають різним стилям.

Висновки. Отже, імпровізація виступає універсальним явищем, що проявляється у всіх сферах життя людини і у різних аспектах її діяльності з притаманною специфікою. Така відмінність зумовлена особливостями та умовами реалізації конкретного виду діяльності. Так, у філософії імпровізація проявляється у вмінні миттєво реагувати на навколишні події; у психології – виражає несвідомий пошук асоціативної домінанти і миттєвість відгуку на неї (через прояв інтуїції, креативності мислення); у педагогіці – здатності швидкого знаходження педагогом необхідного рішення; у мистецтві – творчою самореалізацією митця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисюк І. Формування навичок імпровізації майбутніх учителів музики у процесі інструментально-виконавської підготовки : дис. канд. пед. наук : 13.00.02; Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова. Київ, 2017. С. 256.
2. Колосовська О. Імпровізація як розвиток творчої фантазії (через призму джазового виконавства). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2014. Вип. 8. С. 129–132.
3. Ніколаєвська Ю.В. Аутентична виконавська стратегія та її сучасні трансформації. *Аспекти історичного музикознавства*. 2017. Вип. 10. С. 180–198.
4. Стецюк Б.О. Джазова фортепіанна імпровізація як полістилістичний феномен (на прикладі творчості Ч. Корія) : дис. канд. мистецтвозн. : 17.00.03 ; Харківський національний університет мистецтв ім. І.П. Котляревського. Харків, 2019. 208 с.
5. Тормахова В., Боб Столофф: техніка джазової імпровізації. *III міжнародна науково-практична конференція «Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство»*. 24–25 березня 2021 р. Київ, 2021. С. 68–70.
6. Денисюк І. Сучасний стан сформованості навичок імпровізації майбутніх учителів музики. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць. Інститут проблем виховання НАПН України*. Вип. 21, Київ, 2017. С. 169–180.

7. Реброва О. Є. Методологія і методи досліджень педагогіки мистецтва. *навч.-метод. посіб. для студ. і магістрантів ін.-тів мистецтв. пед. ун-тів. Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського*. Київ, 2011. 84 с.
8. Aebersold J. *Jazz. USA : Advance Music*, 1992. 145 p.
9. Baker D. *Jazz Improvization. A Comprehensive Method for All Musicians*, 1999. 128 p.
- Amade J. *Jazz improvisation how to play it and teach it*. – N.Y., 1967.
- Choksy L. *Teaching music in the twentieth century / L. Choksy*. – New York : Englewood Cliffs : Prentice-Hall Cop., 1986. 343 p.

REFERENCES

1. Denisyuk I. (2017). Formation of improvisation skills of future music teachers in the process of instrumental and performance training: dissertation. Ph.D. ped. Sciences: 13.00.02; National Pedagogical University named after M.P. Drachomanova. Kyiv. P. 256.
 2. Kolosovska O. (2014). Improvisation as the development of creative imagination (through the prism of jazz performance). *Current issues of humanitarian sciences*. Issue 8. P. 129–132.
 3. Nikolaevska Yu.V. (2017). Authentic executive strategy and its modern transformations. *Aspects of historical musicology*. Issue 10. P. 180–198.
 4. Stetsyuk B.O. (2019). Jazz piano improvisation as a polystylistic phenomenon (on the example of Ch. Korias work): diss. Ph.D. art history : 17.00.03 ; Kharkiv National University of Arts named after I.P. Kotlyarevsky. Kharkiv, 208 p.
 5. Tormakhova V., Bob Stoloff: (2021). technique of jazz improvisation. 3rd international scientific and practical conference “Ukraine in the world globalization processes: culture, economy, society”. March 24–25, 2021. Kyiv, pp. 68–70.
 6. Denysiuk I. (2017). Current state of formation of improvisation skills of future music teachers. Theoretical and methodological problems of raising children and school youth: collection. of science works Institute of Educational Problems of the National Academy of Sciences of Ukraine. Vol. 21, Kyiv, pp. 169–180.
 7. Rebrova O. E. (2011). Methodology and research methods of art pedagogy. educational method manual for students and masters of other arts. ped. universities Southern Ukraine national ped. University named after K. D. Ushinskyi. Kyiv, 2011. 84 p.
 8. Aebersold J. *Jazz. USA: Advance Music*, 1992. 145 p.
 9. Baker D. *Jazz Improvization. A Comprehensive Method for All Musicians*, 1999. 128 p.
 10. Amade J. *Jazz improvisation how to play it and teach it*. – N.Y., 1967.
 11. Choksy L. *Teaching music in the twentieth century / L. Choksy*. – New York: Englewood Cliffs : Prentice-Hall Cop., 1986. 343 p.
-

K. M. PYAVKA

*Accordion Lecturer at the Department of Theory and Methodology
of Music Education and Instrumental Training,
Municipal Higher Educational Institution “Lutsk Pedagogical College”
of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: kpyavka@lpc.ukr.education
<https://orcid.org/0000-0003-3011-6015>*

B. B. KOTSYURBA

*Accordion Lecturer at the Department of Folk Instruments,
Municipal Higher Educational Institution “Lutsk Pedagogical College”
of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: bko@lpc.ukr.education
<https://orcid.org/0000-0003-4210-0248>*

I. M. PYAVKA

*Accordion Lecturer at the Department of Folk Instruments,
Municipal Higher Educational Institution “Lutsk Pedagogical College”
of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: ipyavka@lpc.ukr.education
<https://orcid.org/0000-0003-3011-6015>*

**SETTINGS FOR THE FORMATION OF IMPROVISATION SKILLS
IN THE PROCESS OF INSTRUMENTAL AND PERFORMANCE TRAINING
OF FUTURE MUSIC TEACHERS**

Modern music education strives to find clear parameters of the ratio of traditional and innovative approaches to learning, which maximally contribute to the creative disclosure of the personality and create conditions for the psychological and emotional comfort of future professionals. Transformational processes, in particular, the accentuation of education on the practical and independent training of musicians in educational institutions of the artistic direction, gave the impetus for determining the content of educational programs for musical-theoretical and practical professional training of students. The tasks of the latest programs are to create educational complexes that structurally resemble a triangle or a pyramid, at the base of which is a complex of disciplines of a musical and theoretical direction, then special professional disciplines and the top is practical training. The interaction of these complexes develops musical thinking, creative imagination, emotional openness, and most importantly, it has a communicative aspect. The effectiveness of the implementation of any learning model depends on a number of factors – motivation, value system, cultural context, because the essence of the learning process is the formation of a personality, provision of conditions for the development of the student’s spiritual forces, his socialization, expansion of musical and performance experience, mastery of cultural models in personal development. The search for new progressive learning technologies in the field of music-pedagogical education, which is taking place against the background of the reform of higher education in Ukraine, within this process there is a qualitative transition from an old-style music teacher to the formation of a specialist of a qualitatively new formation, who is able to anticipate changes and respond to them in a timely manner at a high professional level. It is, first of all, about the formation of improvisation skills in the future music teacher, which allows to ensure his professional mobility and competitiveness. Thanks to the spread of forms of free music making, the popularization of various pop and jazz genres and styles, it became necessary to develop a new technique in the musician – improvisational. It is based on such skills as playing by ear, the ability to skilfully modulate or transpose, the ability to play any musical idea impromptu, etc. Thus, improvisation skills are an integral attribute of a musician’s creativity, which indicates his level of professionalism and skill.

Key words: improvisation, musical and creative abilities, improvisational skills, instrumental art.